

soit pour la greffe soit pour toute autre partie de la culture des arbres.

Pour greffer les arbres fruitiers on se sert généralement de la greffe en fente et de celle en écusson ; la première est surtout en usage pour les poiriers, pommiers et cerisiers, la seconde pour les pêchers et abricotiers. On ne sache point qu'il y ait des procédés particuliers à ce département pour la culture des arbres fruitiers.

(*get.*) B.J. Holvoet.

POGING VAN DE KERKFABRIEK VAN DE ONZE-LIEVE-VROUW TE BRUGGE OM IN HET BEZIT TE WORDEN GESTELD VAN DE H. BLOEDRELIKWIE. 1803.

Brugge werd voor de eerste maal door de Franse revolutionairen op 11 november 1792 ingenomen. En zoals bij iedere vroegere bezetting van de stad door vreemde troepen of opstandelingen, stelde zich het probleem van de beveiliging van de meest vereerde Brugse relikwie, namelijk : deze van het Heilig Bloed. Op 5 februari 1793 werd dan ook de H. Bloedrelikwie van de H. Bloedkapel overgebracht naar het Bisschoppelijk Paleis. Maar gelet op het feit dat ook dit paleis door de Fransen was inbeslaggenomen en derhalve niet veilig genoeg werd geacht, werd de relikwie alras in het huis van Richard Godefroid, in de Hoogstraat, geborgen.

De eerste Franse bezetting duurde slechts enkele maanden. Reeds het volgende jaar, namelijk op 25 juni 1794, viel de stad Brugge opnieuw in de handen van de Franse veroveraars en andermaal werd voor de veiligheid van Brugge's kostbaarste relikwie gevreesd. Ze werd daarom eerst geborgen in het huis van kapelaan de Gheldere aan de Spinolarei, daarna in het huis van de familie Donche, genaamd De Latijnse School, in de Schuttersstraat, en vervolgens in het huis van Barones Gertrude de Pélichy, genaamd Het Potshoofd, op de hoek van Dweersstraat en Noordzandstraat. Intussen was de rust en de veiligheid in onze gewesten teruggekeerd en werd de H. Bloedrelikwie, in afwachting van de heropbouw van de H. Bloedkapel, naar de Sint-Salvatorskerk overgebracht. Pas op 9 mei 1825 belandde de relikwie opnieuw in de H. Bloedkapel op de Burg.

Tijdens de troebelen van de Franse revolutie was de H. Bloedkapel inderdaad erg geteisterd en bouwvallig geworden. Ze was daarenboven gedurende verscheidene jaren aan de kerkdienst onttrokken geweest en zelfs voor allerhande niet-kerkelijke doeleinden, o.a. als wachtpost voor politie en leger, aangewend.

De H. Bloedkapel was overigens niet het enige bedehuis van de stad dat onder de troebelen had geleden. Wel integendeel. Er was geen kerk en geen kapel, die niet was geplunderd en beschadigd. Vele Bruggelingen stelden zich de vraag of alle kapellen en kerken wel ooit zouden heropgeschild worden en welke bedehuizen wellicht voorgoed zouden verdwijnen. Zagen ze niet dat de voornaamste kerk van Brugge, de voormalige Sint-Donaaskathedraal, tot de grond werd afgebroken ¹, waarbij van heropbouw geen sprake meer kon zijn? En in sommige kringen stelde men zich ook nog de vraag, ingeval de H. Bloedkapel, die toch al erg gehavend was, eenzelfde lot zou delen, waar dan de relikwie van het H. Bloed naartoe zou gaan.

Deze laatste vraag moet al vroeg bij de geestelijkheid en de leden van de kerkraad van de Onze-Lieve-Vrouw opge-rezen zijn, met het gevolg dat zij met begerige bliken gingen uitzien om de H. Bloedrelikwie voor hun kerk te bemachtigen. Het was hun daarbij niet zozeer te doen om de eer een zo voorname relikwie in hun kerk te mogen bewaren, maar vooral om de financiële voordelen die het bezit van de relikwie kon opleveren. De toestanden boden op verre na nog niet de gewenste veiligheid en de relikwie was nog steeds veilig verscholen in het huis van de familie Donche, toen geestelijkheid en kerkraad van de Onze-Lieve-Vrouw een poging ondernamen om hun doelwit te bereiken. Op 19 juni 1803 beslisten zij een rekwes te richten tot de bisschop van Gent, onder welk bisdom de stad Brugge sedert 1794 ressorteerde, ten einde de begeerde relikwie aan hun kerk te zien toevertrouwen.

Om hun vraag kracht bij te zetten haalden zij de volgende argumenten aan. Ze wezen erop dat de Onze-Lieve-Vrouw de oudste en de eerste in waardigheid was van al de Brugse kerken die de troebelen hadden overleefd. Om deze kerk,

(1) De Sint-Donaaskerk werd in 1799 voor afbraak verkocht en in de volgende jaren compleet afgebroken. Zie: A. Viaene, *Het einde van een kathedraal. De Sint-Donaaskerk te Brugge verkocht en afgebroken*, in *Biekorf*, dl. L (1949), blz. 169-180.

waarvan de verkoop aan de meestbiedende reeds door de Fransen was beslist en zelfs een begin van uitvoering had gekregen, te kunnen behouden, hadden de kerkmeesters aanzienlijke inspanningen moeten leveren en daarenboven zware offers moeten brengen, ten einde de verkoop te verhinderen en van de Franse regering te bekomen dat de kerk aan de katholieke eredienst werd teruggegeven. Herstelling en opschik van het kerkgebouw dienden uitsluitend te geschieden met de vrijwillige giften van de parochianen en er diende daarbij met de grootste zuinigheid te werk te gaan. Overigens moesten alle mogelijke middelen worden aangewend en alle gelegenheden te baat genomen om het kerkgebouw in zijn vorige luister te herstellen. Het bezit van de H. Bloedrelikwie zou daartoe in ruime mate kunnen bijdragen; deze waardevolle schat was van het vandalisme gered en ze werd volgens de beschikkingen van de bisschop ergens te Brugge bewaard. Daarenboven was de H. Bloedkapel totaal verwoest en er zou dus naar een andere bewaarplaats voor de relikwie moeten uitgezien worden.

We weten niet hoe de bisschop van Gent, Mgr E.A.F. Fallot de Beaumont, op het rekwest van de kerkfabriek van de Onze-Lieve-Vrouw heeft gereageerd. Van een schriftelijk antwoord hebben we althans geen spoor gevonden. Niettemin mogen we gerust aannemen, dat er geen gunstig gevolg werd aan gegeven. De relikwie van het H. Bloed was sedert 8 november 1797 in het huis van de familie Donche weggeborgen en bleef in dit schuiloord tot 9 mei 1812, om vervolgens nog tot in 1819 veilig bewaard te worden in het huis van mejuffrouw Barones Gertrude de Pélichy.

De poging, door de kerkfabriek van de Onze-Lieve-Vrouw in 1803 ondernoemen om in het bezit van de H. Bloedrelikwie gesteld te worden, was tot nog toe in de annalen van H. Bloedkapel en -relikwie onbekend ². We meenden het derhalve nuttig deze bijzonderheid, samen met de tekst van het rekwest aan de bisschop van Gent, hier mede te delen.

A. SCHOUTEET

1803 juni 19. - *De kerkfabriek van de O.-L.-Vrouw te Brugge beslist een brief, waarvan de inhoud wordt gegeven, te*

(2) Als voornaamste literatuur over kapel en relikwie van het H. Bloed te Brugge vermelden we: J. Gailliard, *Recherches sur la chapelle du Saint Sang à Bruges*, Brugge 1846, en A. Joost de ter Beerst, *Notices sur l'insigne relique du précieux Sang. La noble confrérie. La Basilique de Saint Basile*, Brugge, 1955.

richten tot de bisschop van Gent, om in het bezit gesteld te worden van de H. Bloedrelikwie.

Actum in camer den 19 juny 1803, present d'heeren : D'Hollander, Duhamel, Geersens, Valentijns, van Overloop, J. Roels ende Rapaert.

Eodem wierd geresolveert aen den bisschop van Gendt te schrijven den brief van den volghenden inhoud opzigtelijk tot becommen het H. Bloedt van Onzen Heere Jezus Christus binnen onze kerke.

Bruges, le 30 Prairial de l'an dix.

A Monseigneur l'Evêque de Gand.

Remontrent très respectueusement les curés et marguilliers de l'église collégiale et paroissiale de Notre Dame à Bruges, que cette église, la plus ancienne de ladite ville et la première en dignité de toutes celles qui ont été conservées, a soufferte considérablement pendant la révolution. Cette église ayant été vendue, ce n'est qu'après de grandes efforts près le gouvernement et des sacrifices considérables que les marguilliers sont parvenus à faire résilier la vente et ont obtenus du gouvernement la restitution de l'église à l'usage du culte catholique romain.

Les restaurations et l'ameublement doivent se faire au moien des aumônes des paroissiens qui doivent être employées avec la plus stricte économie, et nous avons crus de notre devoir de saisir toutes les occasions possibles pour augmenter les aumônes afin de rendre à cette église son ancien splendeur. Le Saint Sang de Notre Seigneur Jésus Christ a été soustrait aux efforts du vandalisme, il est conservé dans la ville de Bruges à votre disposition Monseigneur puisque la chapelle où ce précieux trésor étoit conservé a été démolie.

Nous osons vous prier humblement de vouloir bien nous accorder que le Saint Sang de Notre Seigneur Jésus Christ qui a été conservé à Bruges soit remis à l'église de Notre Dame de ladite ville.

C'est la grace que vous demandent vos très humbles serviteurs.

Etoient signés : J.J. Pruvost, curé de Notre Dame à Bruges, F.J. Cardoen, past. B.M.V., P. van Wymelbeke, past. B.M.V., J. D'Hollander, F. Duhamel, J.B. Geersins, J.A. Valentijns, P. van Overloop, J. Roels ende J. Rapaert.

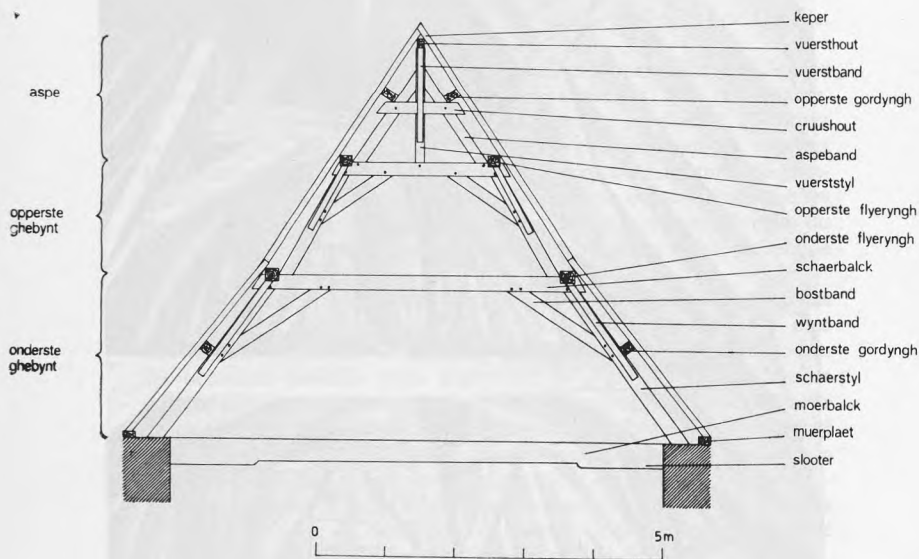
Adreses : A Monseigneur, Monseigneur l'Evêque de Gand, à Gand.

Sous enveloppe : A Monsieur Jos. De Volder, secrétaire de Monseigneur l'Evêque de Gand, chez Madame sa mère dans la rue dit Hooghpoort à Gand.

Brugge, Rijksarchief, fonds van de O.L.Vrouwkerk te Brugge, *resolutieboek over 1795-1809*, blz. 105-106.

EEN BESTEK VOOR TWEE KOORABSEN
VAN DE KERK TE DUDZELE (1887)

*Bekapping boven de koorabsis.
Dudzele, kerk van Sint-Pieters-in-de-Banden.*

*Dudzele, kerk van Sint-Pieter-in-de-Banden.
Doorsnede over de bekapping boven het middenkoor
(tek. A. Debonnet).*